

Egne tenner hele livet?

Hva når livet blir vanskelig og behov for daglig hjelp melder seg?

Heldigvis følger tennene med i nødens stund. Det sørger lovverket for. Eller er stell på hell?

Focus ser på gruppe C2 →

Bildet viser en 72 årig hjemmeboende kvinne med hjemmesykepleie i flere år

HVA SIER LOVEN?

§ 1-3. (Omfanget av Den offentlige tannhelsetjenesten)

Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Den skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til:

- A) barn og ungdom 0-18 år
- B) psykisk utviklingshemmede
- C) eldre langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie (Denne gruppen deles ofte i C1 og C2 hvor C2 er de som mottar hjemmesykepleie over et visst tidsrom)
- D) ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret
- E) andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere

Gruppene a til e er listet opp i prioritert rekkefølge. Hvis ressursene ikke er tilstrekkelige for tilbud til alle gruppene, skal denne prioriteringen følges. Forebyggende tiltak prioriteres foran behandling. I tillegg til de prioriterte oppgavene kan Den offentlige tannhelsetjenesten yte tjenester til voksne pasienter mot betaling etter fylkeskommunens bestemmelser. Som vi ser er altså eldre med hjemmesykepleie prioritert høyt på listen. Og skal komme FØR det kan tas imot betalende pasienter.

Men hvordan er virkeligheten for Gruppe C2?

Hjemmeboende syke eldre

3 av 4 får ikke tannpleien de har krav på. Men tannhelsetjenesten får pengene likevel

I fjor fikk bare 23 prosent av eldre med hjemmesykepleie den tannbehandlingen de har krav på. Mange klager ikke i korste seg til korrigering selv, ifølge forskere.

se på definisjonen av hjemmesykepleie og hvem som hjemler vedtak til denne rettigheten. Det gjøres av Helse- og omsorgstjenesteloven. Det er derfor den kommunale pleie- og omsorgstjenesten som vurderer behovet for hjemmesykepleie og derved har oversikt over hvem som kvalifiserer til å få gratis tannpleie. De har også ansvar for å informere de eldre om denne retten. Oslo kommune har lagt dette ut på nettet:

«Mottar du helsetjenester i hjemmet fra bydelens pleie- og omsorgstjeneste (hjemmesykepleie eller psykisk helsehjelp), har du rett til offentlige tannhelsetjenester fra første dag. Etter tre måneder har du rett på gratis tannbehandling hvis du mottar helsetjenester minst én gang i uken. Utgifter til tann tekniske arbeider dekkes også. Du bestiller time gjennom hjemmesykepleien. «

Skal en tro tallene fra SSB, ble det i 2017 undersøkt og/eller behandlet 1.726 eldre i hjemmesykepleien i Oslo. Tallene disku-

teres- det hevdes at registreringene er usikre og flere kan ha fått akuttbehandling.

Etterlevelse av rettighet.

Det er altså vedtak om hjemmesykepleie utover et visst tidsrom og hyppighet som har bestemt tilbudet.

Vedtaket fører til et stort ansvar både administrativt og økonomisk for Den offentlige tannhelsetjenesten. Samt mulighet for avisoppslag og dårlig PR dersom mange har vedtak, men oppfølgingen dårlig.

Derfor er det ikke helt uventet at noen ser seg om etter mulighet for endring.

Det første eksempelet som nådde oss, var at en kommune hadde innskrenket tannhelsetilbudet til gruppe C2 til KUN å gjelde dem som trenger hjelp til tannpuss. En telefon til administrasjonen av tannhelse i den fylkeskommunen hvor kommunen satte krav til pussehjelp, ga ingen umiddelbar avklaring.

I statsbudsjettet kan vi lese at bare 23 % (muligens 25% avhengig av definisjon) av personer med vedtak om hjemmesykepleie ble undersøkt / behandlet i Den offentlige tannhelsetjenesten i 2016. Det blir derfor vesentlig for alle parter å

Stell på hell?

Vi ble forklart at vedtak om hjemmesykepleie skjer etter Helse og omsorgstjenesteloven og derfor henvist til gjeldende kommune som selv kunne svare. En veldig hyggelig medarbeider i den kommunen det gjaldt, fortalte at det var tannhelsetjenesten i fylket som selv hadde tatt initiativ til en annen og mer avgrensede praksis for hvem som skulle ha rettighet til tannbehandling! Den satt. Vi startet mer graving.

Er «Hjemmesykepleie» det samme som «Helsetjenester i hjemmet»?

Det viste seg at flere fylkeskommuner nå er inne på tanken om en viss form for omdefinering av begrepet «hjemmesykepleie» og derved rettighet etter Tannhelsesloven. Personer med vedtak om «hjemmesykepleie» har etter hvert blitt både svært omfattende og svært varierende og derfor sannsynligvis vanskelig å favne. Eksempelvis har hjelp til dusj og utlevering av medisindosetter ukentlig vært nok til å definere brukeren til gratis tannbehandling. Derfor vil det for fylkeskommunens tannhelsebudsjett være kjærkomment med en innskrenkning av rettighet til tannbehandling. Det ser nå ut til å kunne skje ved å hevde at dersom man kun har vedtak etter Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd pkt. 6 bokstav b, mottar man ikke hjemmesykepleie i den betydning som legges til grunn etter tannhelsetjenesteloven § 1-3 første ledd bokstav c. Ordlyden er nå «helsetjenester i hjemmet», ikke «hjemmesykepleie». Enkelte kommuner har også avvist rettighet til tannbehandling pga at brukeren har endrede rutiner for hjemmesykepleie pga «velferdsteknologi». Dette har riktignok Helsedirektoratet tilbakevist i brevform i år. Men tro om det var før søkelyset ble satt på begrepene?

Endrer nytt ord en tidligere rettighet?

"Hjemmebaserte tjenester" erstatter nå ordet "hjemmesykepleie" i

Helse og omsorgstjenesteloven.

Derved fratras mange hjemmeboende

eldre den tannhelsehjelp de fikk i

Den offentlige tannhelsetjenesten.

Stille og rolig.

Vi undrer oss. Tilsidesettes Lov om tannhelse pga ny definisjon av begrepet og innholdet i «hjemmesykepleie»? Kan terskelen for gratis tannbehandling løftes uten videre? Eller legges det individuelle føringer til saksbehandlere i kommunene slik at det kan være ulike rettigheter og vedtak i ulike kommuner? Dersom ordlyden i vedtaket er «hjemmesykepleie», er rettighet i DOT utvilsomt tilstede. Men hvem bruker det ene eller andre ordet, siden ordlyden tydeligvis er så essensiell? En telefon til feriehjemvendt jurist i NTF brakte på det rene at dette i alle fall ikke var kjent for vedkommende. Men den umiddelbare reaksjonen var at det virker underlig.

Rettighet til tannbehandling med trygderefusjon? Mange eldre hjemmeboende sliter med sykdommer og tar mange medisiner. Flere kan få trygderefusjon hos sin private tannlege dersom de faller inn under innslagspunktene 1-15. Men ikke dersom de har rettighet i Den offentlige tannhelsetjenesten. Lov om tannhelse står over trygderegelverket, slik at slik refusjon bortfaller. På kurs i trygderegelverket i NTF's regi i januar i år ble det påpekt at det er tannlegens oppgave å **dokumentere** at slik rettighet **ikke** eksisterer. Det er ikke nok med pasientens eget utsagn.

Vil en innskrenkning i begrepet hjemmesykepleie være genialt eller motsatt? Vil flere i den tidligere «Gruppe C2» beholde sine eventuelle trygderettigheter? Eller vil de ha lovmessig ha rettighet i DOT, men ikke i praksis, fordi tilleggskriterier og ordendringer i ett lovverk gjør at de faller utenfor, selv om det består i et annet lovverk? Og derved blir rettighetsløse?

Materien viser seg å være tung å komme til bunns i: Ansatte i fylke, stat og kommune viser til neste nivå i en eller annen forvaltning. ETT ord endres – og tolkningen kan bli helt annerledes. Med store konsekvenser. Enda mer komplisert er det at «Endringslov til helselovgivningen» ikke er trådt i kraft enda. Der defineres § 3-2 b tydelig med tannhelseansvar til kommunene.

Grunnet ferie har vi ikke skaffet klarhet i dette med juristene i Helsedirektoratet. Men følg med på «www.tannhullet.no» Fordelen ved å bli eldre er betydelig overdrevet.

"Bit fra deg mens du kan"

Sjekk ut vår nye nettbutikk,
www.NovusDental.no

for markedsledende produkter innen
profylakse, regenerasjon og xerostomi.

Kjøp 144 CURAPROX ultra soft tannbørster, få en gratis
chairsideboks med interdentalbørster fra CURAPROX.
(Ett tilbud pr klinikk.)

NOVUS Dental www.NovusDental.no | Tel 22 42 72 00

